

Märksõnastamine ja liigitamine ESTERis MARC formaadis

072 ÜLDINE UDK INDEKS (MK)

Pannakse rahvusbibliograafiasse kuuluvale materjalile, igale kirjele ainult üks indeks [RB liigitustabelist](#) (viimasest redaktsioonist)

I indikaator - tühi

II indikaator - 7

[a] indeks (alamvälja tähist pole vaja ette kirjutada)

N:

072 #7 336|2udkrb

072 #7 633/635|2udkrb

072 #7 821.511.113-93|2udkrb

Osa raamatukogusid kasutab seda välja ka väliskirjanduse puhul.

080 TÄIELIK UDK INDEKS (K)

UDK registrisse minev indeks.

Vt. ka [Soovitavad UDK vormimäärjad//](#), [UDK täiendusvihik//](#)

Indikaatorid tühjad

[a] põhiindeks (koos erimäärajaga)

|x üldmääraja (koht, keel, rahvus, vorm, aeg, omadus, materjal, isik). KUi on mitu üldmäärajat, korrata alamvälja x

|2 est (indeks vastab eestikeelsetele tabelitele)

|2sum (indeks vastab *UDC Summary* tabelitele)

|2 tur (indeks vastab TÜ rk. liigitustabelile)

|2 mrf (indeks vastab MRFile, enam ei kasutata)

|2 rus (indeks vastab venek. tabelitele, kasut. harva)

Ajutiselt võib siin olla ka teistsuguseid koode, mis on tulnud konverteerimisel ja rekataloogimisel (udkrb, ep, vk, udkkrt jt). Selliste koodidega indeksid tuleb kustutada või parandada, kui lisatakse õiged indeksid.

N:

080 001.81|2est

080 81'1|2est

080 82 :111.852|2est (*suhtemärgi ees on tühik*)

080 222/224|2est

080 550.34|x(794)|2est

080 94|x(474.2)|x"19"|x(075)|2est

080 39|x(=81/82)|2est

080 629.78|x(031)|2est

600 MÄRKSÕNAKS ISIKUNIMI, PERSONAALIA (K)

I indikaator

0 - esimeseks elemendiks eesnimi

1 - esimeseks elemendiks perekonnanimi

3 - esimeseks elemendiks suguvõsanimi

II indikaator

4 - allikas määratlemata

4 - allikas määratlemata

[|a] isikunimi

!b numeratsioon (nt. valitsejatel, paavstidel)

!c nimega seotud tiitlid ja muud sõnad (pseud., vanem, Prantsusmaa kuningas)

!d daatumid

!e roll (kui ei ole autor ja kui järgneb |t)

!t teose pealkiri (kui käsitletakse kindlat teost, nt arvustuste puhul) NB! Alamväljal |t jätta pealkirja algusest ära artikkel

!n teose osa number

!p teose osa pealkiri

N: 600 14 Klas, Eri,|d1939-

600 14 Klas, Eri,|d1939-.|tKes ma olen?

600 04 Karl|bXII,|cRootsi kuningas,|d1682-1718

611 24 ESTOln(7.;|d1996.;|cStockholm, Tallinn)
600 34 Bourbonid;|cdunastia

611 24 Eesti teatriloa konverentsid(1998)
600 14 Pedajas, Priit;|d1954-;|elavastaja.|tMao tee kalju peal

630 MÄRKSÕNAKS ÜHTLUSPEALKIRI (K)

Kasutatakse autorita (anonüümse) teose käsitluste puhul.

I indikaator

I indikaator
1 - esimeseks elemendiks võimupiirkonna nimi

0-9 (järjestuses arvestamata sümbolite arv)
2 - esimeseks elemendiks nimi pärijärjestuses

II indikaator

4 (allikas määratlemata)
4 - allikas määratlemata

[|a] teose ühtluspealkiri
[|a] kollektiivi nimi või võimupiirkonna nimi

N: 610 14 Soome.|bEduskunta

630 04 Piibel.|bUus Testament
610 24 Euroopa Liit

630 04 Kalevipoeg.|bVene keeles
610 24 RAM (meeskoor)

(käsitletakse "Kalevipoja" tõlget vene keelde)
610 24 Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing

630 04 Sakala.(ajaleht)
610 24 Tartu Ülikool.|bEesti keele õppetool

Kollektiivi nime täpsustavad sõnad on sulgudes samal alamväljal

650 TEEMAMARKSÕNA EMSIST (K)

611 MÄRKSÕNAKS AJUTISE KOLLEKTIIVI NIMI (K)

[Eesti märksõnastik \(EMS\)](#)

I indikaator
Sifa kuuluvad sündmused, üritused jms.

määratlemata
I indikaator

II indikaator
2 - esimeseks elemendiks nimi pärijärjestuses

9 (allikaks EMS, vanematel kirjetel EÜM)

II indikaator

[|a] märksõna
4 - allikas määratlemata

N: [|a] ajutise kollektiivi nimi

650 #9 kristallisatsioon

650 #9 kristlik sotsialism

650 #9 krohvimine

651 KOHAMÄRKŠONA (K)

Eesti märksönastik (EMS)

I indikaator – tühi

II indikaator

4 (puudub EMSis)

9 (allikaks EMS)

[|a] märksõna

N:

651 #9 Eesti

651 #9 Pärnu jõgi

651 #9 Läänemere maad

651 #9 Kiievi-Vene riik

651 #9 Lõuna-Aafrika

651 #9 Vana-Kreeka

651 #9 Eestimaa kubermang

653 AJAMÄRKŠONA (K)

Eesti märksönastik (EMS)

Ajamärksõnadena käsitame ainult aastaarvudega väljendatud ajavahemikke ja sajandite numbreid. Aastaarve sisaldavad ajaloosündmuste nimed (1905.-1907. a. revolutsioon) ja sõnalised ajalooperioodid (keskaeg) paneme väljale 650.

I indikaator – tühi

II indikaator

4 (üksikuid aastaarve reeglina märksõnaks ei panda)

9 (allikaks EMS)

[|a] märksõna

N:

653 #9 1918-1940

653 #9 13. saj.

653 #9 19. saj. lõpp

653 #4 1932-1939

655 VORMIMÄRKÕNA (K)

Teose vormi või žanri tähistav sõna.

Vaata vormimärksõnade valimit [EMSiS//](#)

I indikaator – tühi

II indikaator

9 (allikaks EMS)

[|a] märksõna

N:

655 #9 ajaloolised romaanid

655 #9 teatmikud

655 #9 reisijuhid

NB! Märksõnade järjekord kirjes ei pea olema tingimata väljanumbriline, vaid võib panna märksõnad loogilisse järjekorda.

LISAMÄRKÕNADE VÄLJAD

Vaata kasutatavad koodid ja kokkulepitud jaotused:

<https://docs.google.com/document/d/19KPQfe9xQoHzdaLesonx-oifw4wPh6tHrWZhHCWfaTI/edit>

MÄRKÕNASTAMISE PÕHIMÕTTED

Vt ka [Sissejuhatus märksõnastamise metoodikasse//](#).

1. Kasutame MARC21-vormingut täies ulatuses – 6XX väljad

2. Järelkoordineeritud märksõnastamine

· **eelkoordinatsioon** (märksõnad ühendatakse liitmärksõnaks märksõnastamise ajal kindlate reeglite järgi)

· **järelkoordinatsioon** (märksõnad lisatakse kirjele liitmärksõnade loendina, kombinatsioone saab moodustada otsingul)

3. Märksõnastamise tase – kohustuslik on adekvaatne märksõnastamine, süvamärksõnastamine lisandub vastavalt vajadusele

Märksõnastamise tasemed:

· **adekvaatne** (teavikukohane) märksõnastamine – vaadeldakse teavikut tervikuna, mitte selle üksikuid osi; märksõnade spetsiifilisus vastab ainestiku spetsiifilisusele (niivõrd kui võrd märksõnastik võimaldab)

spetsiifilise märksõna põhimõte – kasutatavast märksõnastikust leida peegeldatavatele mõistetele kõige täpsemalt vastavad märksõnad

· **üldistav märksõnastamine** – teaviku ainestik paigutatakse laiemal teema alla; märksõnad on üldisemad kui teose ainestik

· **süvamärksõnastamine** – lisaks teose kui terviku vaatlusele peegeldatakse ka eraldi selle üksikuid osi; märksõnad on spetsiifilisemad kui teose ainestik tervikuna

4. Märksõnastamine ei tohi olla anonüümne – lisada 9XX väljale oma andmed.

From:
<https://www.elnet.ee/wiki/> - **wiki**

Permanent link:
https://www.elnet.ee/wiki/doku.php?id=maerksonastamine:maersonastamine_ja_liigitamine_esteris_marc_formaadis

Last update: **17.11.2019**

